

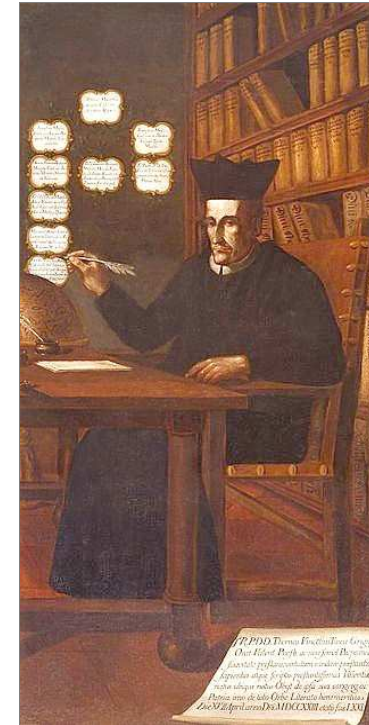
Associacions col·laboradores

Cartela barroca, coronada en l'escut de València, situada en l'angul superior esquerre del pla, en la que s'inclouen notícies sobre l'història de València. *Pla de València, 1704*

Tots els dies 9

6 de març de 2016
(C/ dels Serrans, 29. València ciutat)

(Retrat del Pare Tosca, Anonim.
Paranimf de l'Universitat de València. ca. 1723)

Tomas Vicent Tosca i Mascó
(València ciutat 1651-1723)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

TOMAS VICENT TOSCA I MASCÓ

(Valencia ciutat, 1651- 1723)

Tomas Vicent Tosca, el pare Tosca, naixque el 21 de decembre de 1651 en el carrer dels Serrans de Valencia ciutat, casa que ha sofrit moltes reformes pero que encara es conserva. Sos pares foren Calixt Tosca dels Ares i Francesca Mascó.

L'ambient familiar -son pare fon doctor en medicina i catedratic de "Theorica" en l'Estudi General de Valencia-, pero sobretot l'influencia que sobre ell eixerci el matematic Felix Falcó de Belaochaga, el decantaren cap a l'estudi de les matematiques i a interessar-se per unes atres ciencies com la fisica o l'astronomia. La seua participacio en les tertulies dels *novatores* - moviment de renovacio cientifica del que fon impulsor- acreixerà este interes per la ciencia, convertint-se en un distinguit matematic, cosmograf, arquitecte/ingenier i filosof, a l'hora que arribà a ser un destacat membre del conjunt de científics que es reunien en l'academia matematica, els mentors de la qual eren Felix Falcó i Baltasar Iñigo, est ultim, discent del jesuïta Bernat Josep Saragossà.

La seua vocacio religiosa fara que, a banda de graduar-se en Arts, es doctore en Teologia per l'Universitat de Valencia i es consagre com a sacerdot en 1678, ingressant en la Congregacio de Sant Felip Neri, en la qual arribà a eixercir carrecs d'importancia. Ensenya privadament matematiques, instituint una escola d'esta disciplina en les dependencies de la propia Congregacio, en l'objecte de formar a la joventut.

Ocupà el carrec de vicerrector de l'Universitat entre 1717 i 1720, periodo politicament un tant confus pel canvi que supongue l'instauracio de la "Nova Planta", durant el qual hague de fer funcions de rector.

Tosca participà en diversos projectes arquitectonics i d'ingenieria que es desenrollaren tant en el Regne com en el Cap i Casal: planifica la realisacio d'un port en Cullera, un canal navegable a l'Albufera i al Xuquer, intervencions en el Grau de Valencia; d'ell es el disseny del Paranimf de l'Universitat de Valencia i tambe se li ha atribuït el de l'iglesia de Sant Tomas i Sant Felip Neri (1725), de la qual tots coincidixen en que es l'autor del projecte de la frontera.

La seua gran obra es l'introduccio i la difusio de la ciencia i la filosofia modernes en el Regne de Valencia, dutes a terme en varies obres, entre elles el *Compendio Mathematico*, redactada en nou volums entre 1707 i 1715, que elabora prenint com a model els cursos de caracter enciclopedic publicats en Europa a mitat del segle XVII, principalment pels jesuïtes, i que abarquen les matematiques pures i unes atres ciencies. D'esta obra se feren varies reedicions postumes i algunes traduïdes al frances, alema i italia.

Destaca tambe el *Compendium philosophicum*, editat en 1721 en cinc volums; la segona edicio, de 1754, en set volums, fon preparada per Gregori Mayans, el qual afegi una biografia de Tosca i un tractat de filosofia moral. L'obra de Tosca gojà d'una gran difusio i perdurà com a referent durant lustres, sent les dos publicacions citades referencies basiques dels renovadors i de la modernisacio cientifica i filosofica espanyoles.

Pero la popularitat i el coneiximent general del pare Tosca per part dels valencians ve per la seua labor cartografica, i mes concretament per l'elaboracio del famos pla de la ciutat de Valencia, encarregat per l'Ajuntament, que fon realisat en casi quatre anys i finalisat en 1704. Es tracta d'una minuciosa representacio de l'urbanisme del Cap i Casal, les dimensions del qual son 210 x 285 cm i que es conserva actualment en el Museu Historic Municipal de Valencia. Es una obra extraordinaria per la seua factura, i encara que hi ha un precedent, el pla de A. Manceli (1608) que supongue una de les representacions mes fiables de la ciutat de Valencia, el pla de Tosca, que titula "Valentia Edetanorum alliis Contestanorum, vulgo del Cid. Ichnoprafhice Delineata a Dre. Thoma Vincentio Tosca Congreg. Oratorii Presbytero. Anno 1704", representa, no nomes el traçat del carrers, mes encara, l'interior de les illes de cases, distinguint-se en detall patis, claustres o jardins. Proporciona ademes una extraordinaria informacio sobre la tipologia de les edificacions, representades en perspectiva isometrica; es distinguiu perfectament la muralla arap; els carrers i places estan rotulats i es poden localisar edificis notables tant religiosos com civils, coleges, hospitals, confraries, etc, la relacio dels quals es troba en l'angul esquerre inferior junt a l'escala. Presenta en l'angul dret de la mateixa part esquerra una cartela barroca coronada en l'escut de Valencia i sostinguda per un trio d'angels. En esta especie de pergami inclou noticies historiquies sobre la ciutat i una lloança al rei Felip IV de Valencia i V d'Espanya. Realisat sobre paper verjurat, la tecnica que utilisa per a la representacio es la perspectiva militar, en proyeccio vertical en lo relatiu als carrers. La perspectiva es falseja en benefici dels carrers i edificis. Utilisa plometa, pinzell, tinta china i llapissera roja per a les teulades, i fa us d'uns atres colors com el vert per a la vegetacio, o el blau.

Per a la realisacio d'este pla hague de fer molts estudis previs, dibuixos que efectuava pel carrer valent-se de diferents instruments i atifells, fent-se popular entre el veïnat de Valencia que acabà rebatejant-lo com "el capella de les ralletes".